

Ο προφήτης Μιχαίας: Το δράμα της παγκόσμιας ειρήνης
Προσέγγιση δια της μεθόδου Project (Ερευνητική Διαθεματική Εργασία).

Προοργανωτής: ειρήνη (εσωτερική: ψυχή με προεκτάσεις στο βιολογικό σώμα και περιβάλλον) δικαιοσύνη, κοινωνική αδικία, «τέλος» του κόσμου= ο αληθινός σκοπός του κόσμου.

Ο προοργανωτής (λέξεις – έννοιες κλειδιά) αποτελούν το σημείο αναφοράς μου σε κάθε διδακτική ενότητα, καθοδηγούν το μαθησιακό στόχο μου, περιστρέφονται στο μαθησιακό στόχο και δομούν τη γνωσιολογική συνέχεια ως εφόδιο για τις διδακτικές ενότητες που ακολουθούν. Στα καινούρια βιβλία ο προοργανωτής μπαίνει εμβόλιμα -αντί στην αρχή της κάθε διδακτικής ενότητας- στο μέρος των διδακτικών δραστηριοτήτων.

ΤΟ ΘΕΜΑ

ΟΙ ΣΥΝΕΠΑΓΩΓΕΣ

1. **Το θέμα:** Ο προφήτης Μιχαίας οραματίζεται την πανανθρώπινη ειρήνη σε μια εποχή μη ειρηνική. Η ειρήνη επικρατεί όπου βασιλεύει η δικαιοσύνη. Πηγή της ειρήνης, η δικαιοσύνη μεταξύ των ανθρώπων.

Προβληματισμός: Γιατί ο αγωνιστής της ειρήνης είναι ο αγωνιστής απόδοσης και δικαιοσύνης;

1.1.Δραστηριότητα:

- 1.1.1. Οι μαθητές της ομάδας που θα ασχοληθούν με «**Το θέμα**» προτρέπονται να διερευνήσουν και να παρουσιάσουν στην τάξη τρία ως τέσσερα παραδείγματα ιστορικών προσωπικοτήτων, διαχρονικά και διαπολιτισμικά, που σε δύσκολους για την εποχή (το συγκεκριμένο¹) και το λαό τους καιρό, βρήκαν το σθένος, μίλησαν και έδρασαν δυναμικά για την επίτευξη της ειρήνης. Τα συγκεκριμένα πρόσωπα -πρότυπα, μπορεί να τα

¹ Συγκεκριμένο ορίζω τις τοπικού χρώματος συνθήκες και κοινωνικοπολιτισμικές συνήθειες που επικρατούν σε κάθε εποχή και διαμορφώνουν κατά αντίστοιχο τρόπο τη σκέψη και τον ηθικό προβληματισμό των συγκεκριμένων ανθρώπων.

προτείνει ο διδάσκων επεξηγώντας τα κριτήρια επιλογής, ή να ζητήσει από την ομάδα στην επόμενη συνεδρία –και- αφού διερευνήσει το θέμα κατευθυνόμενη από τον ίδιο, να προτείνει αυτή τις επιλογές της. Προσέχω όπως τα πρόσωπα-πρότυπα να προέρχονται από:

- διαφορετικούς πολιτισμούς
- διαφορετικές ιστορικές περιόδους
- διαφορετικά κοινωνικά στρώματα (άρση του στερεότυπου πως ο πλούσιος δεν μπορεί να καταστεί κοινωνικός εργάτης απονομής δικαιοσύνης).

Οι μαθητές, αφού παρουσιάσουν στην τάξη τη ζωή, το έργο και τα μηνύματα των «*Εργατών της ειρήνης*²» - όπως θα τους ονομάσουν- θα καταλήξουν στα κοινά σημεία που συνδέουν τις προσωπικότητες αυτές. Τέτοια σημεία επιδιώκω να είναι από τη διδασκαλία ή τη δράση τους περίπου τα εξής:

- ✓ Η ειρήνη δεν βρίσκεται κάπου έξω στον κόσμο και προσπαθώ αφού την εντοπίσω να την κλείσω σε ένα πολύτιμο κουτί, αλλά πολύ κοντά μας: ξεκινά από μέσα μας, από τον καθένα χωριστά, αγκαλιάζοντας το πρόσωπο, την ομάδα, την κοινότητα, την κοινωνία.
- ✓ Για να βασιλέψει η ειρήνη χρειάζεται πρώτα να ανακαλύψουμε την προϋπόθεσή της, αυτό που γεννά δηλαδή την ειρήνη: τη δικαιοσύνη μεταξύ των ανθρώπων. Το αντίστροφο, η αδικία, γεννά τα μίσση και τον ανταγωνισμό μεταξύ των ανθρώπων σε κάθε εποχή. Όπου αδικία (η εστιασμένη από το διδάσκοντα στο κυνήγι του πλούτου ή του

▪ ² Δεν στοχεύω να υποκαταστήσω τη συνθετική αποστολή του προφήτη (κοινωνική: ως οριζόντια σύνδεση ανθρωπότητας και θεολογική: ως κατακόρυφη σύνδεση Θεού + ανθρώπου) με αξιομνημόνευτους κοινωνικούς εργάτες. Ούτε και η εν Χριστώ ειρήνη, όπως αυτή θα εμπεδωθεί γερά στη Β΄ Γυμνασίου, θα μπορούσε ποτέ να εξισορροπηθεί με την παγκόσμια (κοινωνιολογική) ειρήνη.

▪ Στόχος μου, η επαναφορά κοινών σημείων στις επισημάνσεις των προσωπικοτήτων αυτών, με απαρχές και παραμέτρους συναφείς προς τη διδασκαλία του Μιχαία, επισημάνσεις που πολυπρισματικά / διαπολιτισμικά θα αποτελέσουν την επιδιωκόμενη μεταγνώση για το μαθητή μου. Μεταγνώση καλείται το είδος της γνώσης εκείνης, που μεταφερομένη σπειροειδώς από τα προηγούμενα στα επόμενα μαθήματα, μπορεί να χρησιμοποιηθεί δημιουργικά στη μαθησιακή διαδικασία και που συνδέει αυτά που ο μαθητής γνώριζε, αυτά που διδάσκεται τώρα κι αυτά που θα γνωρίσει στη συνέχεια. Η στοχοθεσία στη μεταγνώση που προσφέρω, παρέχεται –αλλά και ελέγχεται ως προς την προστιθέμενη μαθησιακή της αξία-από τον προοργανωτή, τις αρχικές δηλαδή έννοιες- λέξεις κλειδιά.

συμφέροντος των λίγων σε βάρος των πολλών) εκεί και πόλεμος, το αντίθετο της ειρήνης. Ο πόλεμος όμως αυτός πραγματοποιείται πρώτα στις ψυχές των ανθρώπων.

- ✓ Ότι όλες οι προσωπικότητες που μελέτησαν τα παιδιά, ασκούν με θάρρος-αψηφώντας ακόμα και τη ζωή τους- κριτική στους άρχοντες. Οι άρχοντες, πολιτικοί ή θρησκευτικοί ηγέτες ή κατακτητές, έχουν ως κοινό χαρακτηριστικό γνώρισμά τους την επιβολή στον αδύναμο, που κατά παράδοξο τρόπο τυγχάνει να αποτελεί και την πλειοψηφία, τη βάση δηλαδή σε κάθε ταξική πυραμίδα. Εμπλοκή της Ιστορίας, της Κοινωνιολογίας και της Πολιτικής Οικονομίας μέσα από επιλεγμένες πηγές που να αρμόζουν στο στάδιο Νοητικής και Γνωστικής Ανάπτυξης των μαθητών της Α΄ Γυμνασίου. Ευελιξία του εκπαιδευτικού ως προς την απλοποίηση τέτοιων πηγών.

2. ΣΥΝΕΠΑΓΩΓΕΣ:

Ειρήνη = εσωτερική \Rightarrow κοινωνική δικαιοσύνη \Rightarrow Μιχαίας, η πρώτη φωνή διακήρυξης των ανθρώπινων δικαιωμάτων. Σκοπός (τέλος) του κόσμου: η επικράτηση της ειρήνης και της δικαιοσύνης στις καρδιές των ανθρώπων.

1.2.1. Δραστηριότητες μέσα από το προτεινόμενο διαθεματικό υλικό :

- ✓ Απόσπασμα από τον «Πλούτο» του Αριστοφάνη.
- ✓ Κοινωνική διδασκαλία των Τριών Ιεραρχών (P.G.62,72-73. P.G.31, 276-277. P.G.35, 908-909 κ.α.).
- ✓ Μεταφρασμένα χωρία από την Ιλιάδα και την Οδύσσεια (κατάλληλα εστιασμένα προς εξυπηρέτηση του διδακτικού στόχου επιλεγμένα από το διδάσκοντα).

- ✓ Πηγές από το διδακτικό εγχειρίδιο της Ιστορίας Α΄ Γυμνασίου, που αφορούν σε **αίτια** (πλεονεξία) και **αποτελέσματα** (αδικία- βιαιοπραγία –θάνατος) επεκτατικών πολέμων τους οποίους τα παιδιά διδάχτηκαν στο μάθημα της Ιστορίας τους. Στο σημείο αυτό ο εκπαιδευτικός μπορεί να αξιοποιήσει κάλλιστα την παιδαγωγική αρχή περί πολυπρισματικής θεώρησης της Ιστορίας, προσφέροντας όπου δύναται αντιφατικές μεταξύ τους ιστορικές πηγές³.
- ✓ Πληροφορίες από τη Γεωγραφία και το διαδίκτυο για το φυσικό πλούτο και τη γεωγραφική θέση χωρών της Μεσογειακής Λεκάνης που συνάντησαν στο μάθημα της Ιστορίας και αποτέλεσαν εστίες πολέμων.
- ✓ Δημοσιεύματα στον Τύπο και διαδίκτυο για τα συμφέροντα των υπερδυνάμεων της σύγχρονης οικονομίας (Ευρώπη- Ιαπωνία- Αμερική) ανά το παγκόσμιο σε σχέση με τους πόλεμους που διεξάγονται στις συγκεκριμένες περιοχές / τα σύγχρονα τραγικά παραδείγματα.
- ✓ Πληροφορίες για την οικονομική κατάσταση ηγετών και λαού σε σύγχρονα απολυταρχικά καθεστώτα ανά το παγκόσμιο.
- ✓ Αποσπάσματα από τη Διακήρυξη των Ανθρώπινων Δικαιωμάτων του Ο.Η.Ε (1948).

Τα παιδιά καλούνται να παρουσιάσουν στους συμμαθητές τους συνθετικές εργασίες όπως:

³ Προτείνω συγκεκριμένο παράδειγμα πολυπρισματικής θεώρησης της Ιστορίας με βάση το συγκεκριμένο στάδιο Γνωστικής Ανάπτυξης των μαθητών της Α΄ Γυμνασίου και τις προϋπάρχουσες γνώσεις τους από την Ιστορία της Κύπρου της Στ΄ Δημοτικού, τη μορφή του Μεγάλου Αλεξάνδρου ως «σημείο αντιλεγόμενο»: Πηγή 1^η: ο Αλέξανδρος ως λυτρωτής (Ιώσηπου *Αρχαιολογία* XI,8,4) και ως πηγή 2^η: ο Αλέξανδρος ως κατακτητής-σφετεριστής του πλούτου (Αγουρίδη, Σ. *Ιστορία των Χρόνων της Καινής Διαθήκης*, σ.19).

- «*Η ειρήνη, το παιδί της δικαιοσύνης, άλλοτε και τώρα*».
- «*Αν ο προφήτης Μιχαίας ζούσε σήμερα ποιους θα μπορούσε να επικρίνει*»;

- Να αποδώσουν εικαστικά με την ομάδα το όραμα του προφήτη Μιχαία για το τέλος (αληθινό σκοπό και όχι συντέλεια) του κόσμου, σύμφωνα με το οποίο τα όπλα κάθε εποχής μετασκευάζονται σε σύμβολα ειρήνης με τίτλο: «*Τι θα γινόταν στον κόσμο αν⁴ το όραμα του προφήτη για παγκόσμια ειρήνη γινόταν πραγματικότητα*».

- Υπόδυση ρόλου⁵: Ο προφήτης Μιχαίας υψώνει τη φωνή του στην Ευρωβουλή, στο Δικαστήριο Ανθρώπινων Δικαιωμάτων, στον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών για:
 1. Τα παιδιά που ζουν κάτω από τα όρια της φτώχειας σε χώρες της Αφρικής, της Ασίας
 2. Τα παιδιά του «*Τέταρτου Κόσμου*».
 3. Τα παιδιά θύματα πολέμου στα συμφέροντα των «μεγάλων» του πλανήτη.
 4. Τους ισχυρούς της γης που κλεισμένοι στα γραφεία τους αποφασίζουν για την τύχη της ανθρωπότητας ισοπεδώνοντας πόλεις, χώρες, όνειρα με το πάτημα ενός κουμπιού.

⁴ Με το σκεπτικό «Τι θα γινόταν αν» σε διάφορες διδακτικές δραστηριότητες, παρέχω στο μαθητή έμμεσα την ευκαιρία αξιοποίησης της μεταγνωστικής δεξιότητας που του πρόσφερα, ως εφαλτήριο εφαρμογών στις διδακτικές ενότητες που ακολουθούν.

⁵ Στη συγκεκριμένη περίπτωση προηγείται έρευνα εστιασμένη στην καταπάτηση των δικαιωμάτων του παιδιού και την κατάσταση των παιδιών στο σύγχρονο κόσμο, την έννοια «τέταρτος κόσμος»: εποπτικό υλικό –πορίσματα-εκθέσεις Διεθνών Οργανισμών. Οι μαθητές προτρέπονται να χρησιμοποιήσουν για το σκοπό αυτό το διαδίκτυο: [ανεύρεση όρων στα Ελληνικά: θέμα «*Καταπάτηση των δικαιωμάτων του παιδιού*», ιστοσελίδα της Unicef, ιστοσελίδα Οργάνωσης Διεθνούς Αμνηστίας κ.ά.]